

Budapestre vonatkozó újságcikkek

Szerző:

Cím: *Csődöt mondott husvétkor a főváros tejellátása*

Forrás:

Magyarorszag

Bp

1923. 4. 4.

(Hely)

(Idő)

(Köt. v. füz.)

(Oldal)

Osztályozás

Tárgy

381.631

Hely

Idő

'1923'

Személy

Helyezés

381.631.637.1.1923

Csődöt mondott husvétkor a főváros tejellátása

Jegyre is csak a félmennyiséget adták, vagy egyáltalán semmit sem. — Április közepén már 180—200 korona lesz a tej literje? — A vaj- és sajtgyártás és a csepészés túltengése okozza a tejhiányt

(A Magyarország tudósítójától.) A főváros közönségére ma reggel szomorú meglepetés várt. A tejvállalatok a tej árát 124 koronáról 136 koronára emelték és az emelést az Árvizsgáló Bizottság jóváhagyólag tudomásul vette. Nem elég, hogy különösen a fővárosi lakosság már 10—12 nap óta képtelen hozzájutni ahhoz a tejmennyiséghez, amelyhez hatósági jegye alapján jussa volna, nem elég, hogy az anyák, a csecsemők, az aggok és a betegek tejellátása is állandó zavarokkal küzd és a helyzetet mind súlyosabbá és sötétebbé teszi, mindennek tetejébe jött most az újabb áremelés, amely — mint alábbi információink mutatják —

csupán előfutára annak a drágulási folyamatnak, amely ennél az életszükségleti cikknél a legközelebbi hetekben be fog következni.

Már Virágvasárnap előtt beállott a tejfelhozatal nagymértvű csökkenése. A fővárosi nagy tejvállalatok, amelyek azelőtt napi 70.000 liter tejet kaptak a vidéki termelőktől, a nagyhétben fokozatosan csökkenő mennyiséget, vasárnap pedig pláne alig számottevőt kaptak, bár a tej árát csak pár napja emelték fel 112-ről 124 koronára.

A Magyar Tej- és Tejtermékgazdálkodási Rt.-nél, amely Budapest tejellátásának az egyötödét szolgáltatja, Szántó igazgató a következő információkat adta a tejjelvezéssel, a tejfelhozatal csökkenésével kapcsolatban:

— Békében 400.000 liter tej érkezett naponta a fővárosba. Ma 240.000 literre volna szüksége és erre mindössze 70.000 liter érkezik normális időkből. A termelés csökkenésének a fő oka az, hogy számos nagygazdaság felosztotta tehenészetét, mert a lefejt tehenészet nem fizetődik ki, még a mai horribilisnek tetsző árak mellett sem és áttértek a nevelő tehenészetre. A tejtermelés csökkenéséhez természetesen erőteljesen hozzájárult a román megszállás és a kommunista gazdálkodás, amely két tényező jelentékenyen hozzájárult lefejt tehenészeink számának apasztásához. Hogy a legutolsó napokban nem jött elég tej a fővárosba, annak oka az, hogy a husvét

ünnepek következtében a vidéki termelők a helyszínen helyezhették el a termelt mennyiséget az ottani nagyobb szükséglet miatt. A tejfelhozatal csökkenéséhez nagyban hozzájárult még az a körülmény is, hogy a vaj ára szédületes tempóban emelkedik és ma már elérte a 2900 koronát.

A vidéki gazdák, szövetkezetek és uradalmak ma már nem tejet termelnek, hanem tejtermékeket, ugyanis vajat és sajtot,

mert egyszerű kalkuláció alapján megállapítják, hogy egy liter tejet feldolgozás után 150 koronát kaphatnak, mert 100 liter tejből négy kiló vajat és tizenegy kiló túró állíthatnak elő. A bajt csak fokozza, hogy állandóan folyamatban van a nagyobb gazdaságoknál és szövetkezeteknél a tejszállítás beosztása. Ehelyett a gazdák és az uradalmak áttértek a sajt és vajgyártásra, mely sokkal jövedelmezőbb. A legutóbbi napokban is három nagy pestkörnyéki gazdaság hagyott így fel a tejtermeléssel, pedig csupán ezek 6000 liter tejet szállítottak naponta a fővárosba.

— A gazdák folyton panaszkodnak s legutóbb is az OMGE egyik ülésén, amelyen az érdekelt vállalatok kívül a hatóság kiküldöttek is részt vettek, olyan határozatot hoztak, hogy május elsejétől kezdve csak úgy hajlandók tejet szállítani a fővárosba, ha literenként két kilogram korpát kapnak. Ez a mai korpaárak szerint 120 korona termelői tejárnak felel meg. A mai 11 koronás vasúti tarifa, a 3 százalékos forgalmiadó figyelembevételével végérményben annyit jelent, hogy a termelő kívánságainak figyelembevétele után nem is lehet beszélni 150 koronán alul tejről.

— A drágulási folyamat fokozódását elősegíti még az is, hogy április 15-étől kezdve hűtőkocsikban fogják a tejet a fővárosba szállítani. Minden hűtőkocsiba 12 métermázsba jeget kell berakni, tehát a tej ára a jég árával ennek szállítási költségeivel és a jég után fizetendő forgalmi adóval is nagyobb lesz. Amennyiben a kormány a tervezett tarifa

emelést is életbe léptetné, az újabb jelentős drágulást fog maga után vonni. Ha mindhárom tényező összehatását számba vesszük, akkor

már április közepe után sem lesznek a fővárosban abban a helyzetben, hogy a tejet literenként 180—200 koronánál olcsóbban adják.

Hogy ennek a főváros egészségügyi viszonyaira milyen következményei lesznek, az ma még beláthatatlan.

— A tej árának rohamos emelkedése sem jelent azonban azt, hogy a főváros lakossága olyan mértékben juthat majd tejhez, amilyen mértékben erre szüksége volna.

Csak akkor lehet remélni a tejfelhozatal emelkedését, ha a kormány erélyes intézkedéssel gátat tud vetni a tejtermékek, vaj, sajt, rohamos ár-emelkedésének.

A tejtermékek katasztrófális ár-emelkedését az idézi elő, hogy Ausztriában és Csehországban körülbelül háromszor annyit fizetnek a vajt és sajtért, mint nálunk. Egy liter tej ára Bécsben ma 500 magyar koronának felel meg. Természetes tehát, hogy az összes határmenti vármegyéből teljes erővel folyik a tejtermékek kicsempészése.

— Ma 136 koronára emelték a tejvállalatok a tej literenkénti árát, de ezért az árért csak azok tudnak tejehez — többnyire az előirt mennyiség feléhez — jutni, akik tejjegyekkel rendelkeznek. A pestkörnyéki uradalmaknál naponta megjelennek az ismert pesti batyus kofák és minden elképzelhető árat megadnak a tejért, amelyeket azután 40—50 literenként a hátukon hoznak fel a fővárosba.

Ezek a batyus kofák a legkártyékonyabbak. 130 koronát is megadnak a termelőnek akkor, amikor a vállalatok csak 108 korona 80 fillért fizetnek literenként a tejtermelőnek. A batyus kofák a felhozott tejet „magánforgalomban” adják el, és van lelkük 180 koronát is elkérni literenként.

— Az a hír, hogy a tejárak azért emelkednek, mert a kormány túlságos mértékben engedélyezi a tejtermékek exportját, nem felel meg a valóságnak. A helyzet az, hogy Magyarországból csupán Ausztriába visznek ki legitímen úton egész jelentéktelen mennyiséget, az árucere-egyezmény alapján, míg

az itthon előállított vaj- és sajt-mennyiség leg-

nagyobb részét illegitim úton kicsempészik az országból. Ez a bajnak az igazi forrása,

és az egyedüli orvosság az volna, hogyha a kormány erélyesen megakadályozná a csempészést és az Árvizsgáló Bizottság ugyanolyan körültekintést tanustana a tejtermékek irányarának megállapításánál, mint a tejár megállapításánál és megakadályozná azt, hogy a sajt, vaj és túró ára vigan szökkeljen a megfizethetetlen magasságok felé.

A többi tejvállalatok is ugyanilyen képet adnak a helyzetről. Felkerestük

Moussong Géza kir. tanácsost, a központi tejhivatal vezetőjét,

és megkérdeztük tőle, hogy a tejvállalatok által előadottak megfelelnek-e a valóságnak és hogy mi a főváros álláspontja a tej-krizist illetően? Moussong tanácsos a következőket mondotta:

— Tény, hogy a mai naptól kezdve 136 korona. Március 25-én lépett életbe a legutóbbi tejár-emelés. Akkor is 12 koronás emelést engedélyeztünk a vállalatoknak, most újból 12 koronás emelés állott be. A vállalatok igazolják azt, hogy a termelők minduntalan emelik a tejárakat és nem hajlandók a régi ároh forgalomba hozni a tejet. Ez nem titok, ez nyílt dolog, mert a gazdák az OMGE ülésén nyíltan hangoztatták, hogy az érvényben lévő tejárak mellett nem hajlandók a fővárosba tejet szállítani, mert ők a tehéngazdaság fenntartását nem tudják biztosítani. Emiatt néhány héttel ezelőtt Bud miniszternél is deputációban voltak és kérték a miniszter támogatását olyan irányban, hogy a tehéngazdaságot fenntartani lehessen.

Ezt csak úgy vélik megvalósíthatónak, ha ők a tej árát szabadon maguk állapíthatják meg.

— Az OMGE számításokat eszközölt. Ezekből a számításokból kiderült az, hogy a tejjgazdaság fenntartása ma tényleg óriási rizikóval jár. A közéletelmézési miniszter megértéssel volt a tejjgazdák panaszai iránt, a maga részéről szívesen hajlandó belemenni abba, hogy a tejfelhozatal fokozása és a tej minőségének javítása érdekében a tej ára arányban legyen a tejjgazdaságok fenntartási költségeivel. Ennek folytatása volt azután az, hogy a tejvállalatok kény-

telenek voltak a gazdák óhajait bizonyos mértékben honorálni és a tej árát magasabbra emelni.

— A főváros a fogyasztó közönség érdekeit képviselve minden lehetőet elkövetett a tejáremelés ellen, mert a lakosság zöme nincsen abban a helyzetben, hogy bármilyen magas árat is megfizethessen. Különös súlyt helyeztünk azonban a csecsemők tejellátására. A csecsemőknek kiállított tejjegyekre a legsúlyosabb viszonyok között is kiadhatjuk a tejet. Bonyolult panasz jutott füleimhez amiatt, hogy a fogyasztóközönség nagy része a rendelkezésére kintalt tejet magas ára miatt képtelen volt átvenni.

— Való az, hogy a tejtermelő gazdák és uradalmak legutóbbi időben tejtermelőkgyártásra rendezkedtek be és a fölemelt árak mellett sem hajlandók tejet szállítani a fővárosba, de a Tejjforgalmi Tanács viszont csak szigorú megfontolás után ad kivételi engedélyt vajra és sajtra.

— Ami a jövőt illeti, remélem, hogy a tejfelhozatal április közepén emelkedni fog. Árak tekintetében nyilatkozni nem merek, látjuk azt, hogy miképpen törtet előre mindennek az ára, nem valószínű, hogy a tejár megáll a mostaninál.